

Особливості перебігу строків розгляду звернень громадян в умовах воєнного стану

В контексті реалізації гарантованого конституційного права на звернення в сукупності з положеннями статті 64 Конституції України вбачається неможливість встановлення обмежень для кожного отримати відповідь на звернення до суб'єктів владних повноважень, їх посадових осіб, у встановлений законом строк.

Порядок, а також строки розгляду звернень за загальним правилом визначені у Законі України «Про звернення громадян» (далі – Закон).

Відповідно до положень частини першої статті 20 Закону звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник відповідного органу, підприємства, установи, організації або його заступник встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. Загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п'яти днів.

При цьому, встановлені зазначеною статтею строки розгляду звернень є загальними та у окремих випадках можуть бути врегульовані окремими законами.

Це зокрема впливає зі сфери поширення дії Закону, відповідно до статті 12 якого, його дія не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінальним процесуальним, цивільно-процесуальним, трудовим законодавством, законодавством про захист економічної конкуренції, законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про доступ до судових рішень», Кодексом адміністративного судочинства України, законами України «Про запобігання корупції», «Про виконавче провадження».

Водночас чинне законодавство України містить й низку інших законів, які не містяться в зазначеному переліку, однак регулюють певні відносини у сфері звернень громадян та встановлюють свої строки їх розгляду, наприклад Податковий кодекс України (щодо звернення за податковою консультацією), Земельний кодекс України (щодо розгляду заяв у сфері землеустрою), Закон України «Про адміністративні послуги» (щодо розгляду заяв на отримання адміністративних послуг) та інші.

З моменту початку дії воєнного стану деякі державні органи призупинили надання відповідей на звернення, що не стосуються воєнного стану, військової діяльності, надання медичної допомоги, евакуації населення тощо.

Дотримання встановлених Законом строків надання відповіді на звернення в умовах воєнного або надзвичайного стану може бути ускладненим з огляду на певні об'єктивні чинники та необхідність

здійснення заходів правового режиму воєнного стану, визначених у статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Рекомендації суб'єктам владних повноважень:

- налагодити дистанційний розгляд звернень громадян;
- за можливості продовжити строк розгляду наявних звернень громадян (що не стосуються захисту прав на життя, здоров'я, свободу, безпеку) до 45 днів;
- створити за необхідності допоміжну електронну пошту (на період дії правового режиму воєнного стану) для прийому звернень громадян, на захищених поштових сервісах, на випадок втрати доступу до офіційної електронної поштової скриньки; провести відповідне інформування громадян на офіційних веб-сайті та соцмережах;
- оприлюднити на офіційних веб-сайті та соцмережах інформаційне повідомлення щодо можливої тимчасової затримки в розгляді окремих звернень, у зв'язку із здійсненням заходів правового режиму воєнного стану;
- надавати усні відповіді на звернення в тих випадках, де це можливо.

У разі, якщо заявник направив звернення на електронну пошту, однак у зв'язку з веденням бойових дій на території населеного пункту воно не було зареєстровано, то відповідальна за розгляд та реєстрацію звернень посадова особа за першої ж нагоди після завершення дії таких обставин зобов'язана зареєструвати та передати такі звернення для розгляду. Строк розгляду таких звернень розпочинатиметься з моменту їх реєстрації.